

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 7 december 2023 till Europaparlamentets och rådets förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet och en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 1.2.2024

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Specialsakkunnig Tiina Pullola

1.2.2024

KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM VÄLBEFINNANDE HOS HUNDAR OCH KATTER SAMT DERAS SPÅRBARHET

1 Bakgrund

Den 7 december 2023 offentliggjorde kommissionen sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet (COM(2023) 769 final). Förslaget till förordning är en del av ett större projekt som syftar till att reformera lagstiftningen om djurens välbefinnande. Till detta projekt hör också ett förslag till förordning om djurtransporter, och om det förslaget har statsrådet utarbetat en separat skrivelse.

Det uppskattade årliga försäljningsvärdet för hundar och katter i EU är 1,3 miljarder euro, varav cirka 60 procent sker via annonser online. På grund av sin lönsamhet lockar branschen också aktörer som vill använda ojusta eller till och med olagliga affärsmetoder. För att uppnå större ekonomisk nytta försöker man producera valpar till så små produktionskostnader som möjligt utan hänsyn till djurens välbefinnande (produktion i s.k. valpfabriker). Skötseln och anläggningarna för valpar och vuxna djur är ofta bristfälliga. Det förekommer att man överlåter valpar som är för unga och låter tikar föda valpar för ofta. Missförhållandena kan leda både till hälsoproblem hos djuren, såsom olika defekter och sjukdomar, och till svåra beteendestörningar. Aktörer som producerar och förmedlar valpar försöker ofta dölja valparnas ursprung, och även förfälskningar relaterade till identifiering av djur förekommer. Valpfabrikerna orsakar kostnader och lidande även för valpköparna. Behandling av sjukdomar, defekter och beteendestörningar kan orsaka stora, överraskande kostnader och är tidskrävande. Ibland leder problemen också till att sällskapsdjuret måste avlivas.

Medlemsstaternas nationella bestämmelser om avel och utsläppande på marknaden av hundar och katter skiljer sig från varandra. Det finns nationella bestämmelser om till exempel definitionen av yrkesmässig och icke-yrkesmässig avel, åldersgränser för överlåtelse av valpar, tillåtna åtgärder för djur samt identifieringsmärkning och registrering av djur. De oenhetliga bestämmelserna orsakar handelshinder på den inre marknaden och försvårar ansvarsfulla uppfödarens verksamhet.

År 2020 antog Europaparlamentet en resolution om olaglig handel med sällskapsdjur i EU där man efterlyser ett harmoniserat, EU-omfattande system för obligatorisk identifiering och registrering av katter och hundar för att bekämpa olaglig handel. År 2010 uppmanade rådet kommissionen att undersöka skillnaderna mellan medlemsstaternas åtgärder avseende avel av och handel med hundar och katter inom EU och att vid behov utarbeta politiska alternativ för harmonisering av den inre marknaden. År 2015 offentliggjorde kommissionen en studie där man identifierade olika nationella lagar om avel av hundar och katter i unionen och en brist på systematisk identifiering, registrering och kontroll av förflyttning av hundar och katter i unionen. Studien fann också problem relaterade till välbefinnandet. Under 2022 uppmanade 20 medlemsstater, inklusive Finland, i rådet kommissionen att införa gemensam EU-lagstiftning om kommersiellt hållande och försäljning av hundar samt om spårbarheten för dem. Många medlemsstater har också åtagit sig att skydda katters och hundars välbefinnande genom att underteckna den europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur.

Den gällande EU-lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om hundars och katters välbefinnande. Om spårbarheten för hundar och katter eller om handeln med dem på internet finns inte heller några särskilda bestämmelser. I EU-lagstiftningen finns bestämmelser om transport av hundar och katter i kommersiellt syfte och om skydd av hundar och katter som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Vid förflyttning av hundar och katter mellan medlemsstater och vid import av dem från tredjeländer ska bestämmelser om djurens hälsa iakttas för att förhindra spridning av djursjukdomar.

2 Målet med förslaget

Genom förslaget ska det tas fram harmoniserade bestämmelser med följande mål:

- säkerställa gemensamma miniminormer för djurs välbefinnande när det gäller avel, hållande och utsläppande på marknaden av hundar och katter som avlas eller hålls hos uppfödare, i djuraffärer och i djurhem,
- förbättra spårbarheten för hundar och katter som släpps ut på unionsmarknaden, även när de bjuds ut till försäljning eller överlåtelse på annat sätt online,
- säkerställa lika villkor för aktörer som håller och släpper ut hundar och katter på marknaden i hela unionen,
- främja kompetens för djurhållare,
- komplettera befintliga regler för import av hundar och katter.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Tillämpningsområde

Kraven på djurens välbefinnande ska tillämpas på uppfödare av hundar och katter, på djuraffärer och på sådana djurhem som överlåter hundar och katter till nya hem. Bestämmelserna om djurs spårbarhet ska tillämpas på alla hundar och katter som bjuds ut till försäljning eller till överlåtelse på annat sätt på den inre marknaden.

I förslaget avses med uppfödare en aktör som håller minst fyra tikar för avel och som producerar minst tre kullar under ett kalenderår. I definitionen av djuraffär och djurhem utesluts på motsvarande sätt de allra minsta aktörerna.

Förordningen ska inte tillämpas på hundar och katter som hålls som försöksdjur.

3.2 Krav på hållande och avel av hundar och katter

I förslaget till förordning ingår omfattande minimikrav på hållande och skötsel av hundar och katter. Förslaget syftar till att säkerställa att djuren har tillgång till lämplig näring, en trygg och bekväm inhysning, god hälsa, arttypiskt beteende och ett positivt känslotillstånd utan onödiga smärta, rädsla och ångest. Förslaget innehåller detaljerade krav på bland annat utfodring och vattning, miljöförhållanden, anläggningens yta, omsorg om djurens hälsa, möjliggörande av arttypiskt beteende samt socialisering av djuren. Att kontinuerligt hålla djur i små burar ska vara förbjudet, liksom att hålla hundar inomhus. Endast veterinärer ska få avliva hundar och katter. Kraven på inhysningsförhållandena ska börja tillämpas fem år efter att förordningen trätt i kraft. Att kontinuerligt hålla hundar kopplade förbjuds om förordningen träder i kraft. Att utföra

smärtsamma åtgärder, såsom att utföra öron- och svanskupering, ta bort naglar och tår och skära av stämbanden, ska vara tillåtet endast av veterinärmedicinska skäl.

Dessutom ingår i förslaget krav särskilt på aveln av hundar och begränsningar av verksamheten i så kallade valpfabriker. Det föreslås en lägsta ålder för användning av tikar för avel, och genom bestämmelserna vill man också förhindra att tikar får valpar för ofta. Tikar som inte längre används för avel får inte överges eller avlivas. Dessa bestämmelser ska börja tillämpas fem år efter det att förordningen trätt i kraft. Det föreslås minimiåldersgränser för överlåtelse av valpar. I förslaget ingår också begränsningar av inavel. Målen för aveln av hundar och katter bör förebygga men för välbefinnandet. Kommissionen ska få anta närmare bestämmelser om avelsmålen genom en delegerad förordning.

3.3 Andra krav som gäller uppfödare, djuraffärer och djurhem

Uppfödare, djuraffärer och djurhem ska anmäla sin verksamhet till den behöriga myndigheten. Detta krävs redan nu med stöd av EU:s gällande djurhälsolag. Ett nytt krav som föreslås är att avel ska förutsätta inspektion av inhysningsplatserna och godkännande av myndigheten innan verksamheten inleds. Den behöriga myndigheten ska offentliggöra en förteckning över godkända uppfödare.

Uppfödare, djuraffärer och djurhem ska se till att en veterinär besöker anläggningarna årligen för rådgivning. Avsikten är att veterinären ska ge aktören råd för att säkerställa djurens välbefinnande. Aktörerna ska också se till att djuren sköts av ett tillräckligt antal kompetenta personer. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämplig utbildning finns tillgänglig för djurhållare. Kommissionen kan genom en genomförandeakt utfärda närmare bestämmelser om djurhållarnas kompetens.

Leverantören av ett sällskapsdjur ska ge den som anskaffar djuret tillräckliga uppgifter för att denne ska kunna sörja för djurets välbefinnande på ett ansvarsfullt sätt.

3.4 Hundars och katters spårbarhet

Hundar och katter som bjuds ut till överlåtelse på den inre marknaden ska identifieringsmärkas med ett mikrochipp och registreras i ett nationellt register inom tre år efter den dag då förordningen träder i kraft. Kravet tillämpas dock inte om en privatperson tillfälligt bjuder ut djur till överlåtelse på annat sätt än via onlinetjänster. Kravet på identifieringsmärkning och registrering gäller också vuxna djur som hålls hos uppfödare, i djuraffärer och i djurhem. Identifieringsmärkningen och registreringen får göras endast av en veterinär eller en person som står under en veterinärs tillsyn.

Enligt förslaget ska medlemsstaterna upprätta ett nationellt register över hundar och katter inom tre år efter den dag då förordningen träder i kraft. Fem år efter den dag då förordningen träder i kraft ska medlemsstaternas register vara driftskompatibla med varandra så att identifieringsmärkta hundar och katter kan spåras i hela unionen. Kommissionen ska anta en genomförandeakt om innehållet i det nationella registret över katter och hundar och om de funktioner som förordningen kräver, till exempel om registrens driftskompatibilitet med de nationella registren i de övriga medlemsstaterna.

Tre år efter den dag då förordningen träder i kraft är den som överlåter ett djur skyldig att bevisa att djuret har identifieringsmärkts och registrerats innan det överläts. Den som anskaffar ett djur ska också kunna kontrollera att det djur som bjuds ut till överlåtelse är registrerat. För att möjliggöra detta åtar sig kommissionen att upprätta ett elektroniskt system som gör det möjligt

att kontrollera att ett djur är infört i ett register i en medlemsstat. Fem år efter den dag då förordningen träder i kraft ska också onlineplattformarna för annonsering ge möjlighet att på sin webbplats kontrollera att det djur som bjuds ut till överlåtelse är registrerat.

3.5 Djur som importeras från tredjeland

Från tredjeländer ska endast katter och hundar som hållits under förhållanden som motsvarar kraven i förordningen få införas på unionens inre marknad. Denna bestämmelse ska börja tillämpas fem år efter den dag då förordningen träder i kraft. Efterlevnaden av bestämmelsen ska säkerställas genom upprättande av en förteckning över godkända tredjeländers uppfödare, djuraffärer och djurhem som uppfyller förordningens krav på hållande av djur. För att bekräfta djurens ursprung ska ett separat intyg krävas i samband med införseln.

3.6 Medlemsstaternas rapporteringsskyldighet och striktare nationella krav

Enligt förslaget ska medlemsstaterna samla in, analysera och offentliggöra uppgifter om antalet hundar och katter som identifieringsmärkts och antalet uppfödare som godkänts per år inom deras territorier. Uppgifterna ska rapporteras till kommissionen vart tredje år i det format som anges i genomförandeakten. Dessutom ska medlemsstaterna förse kommissionen med nödvändig information om välbefinnandet hos djur som släpps ut på marknaden för en rapport som kommissionen ska offentliggöra vart femte år.

Om medlemsstaterna har striktare krav på djurens välbefinnande när förordningen träder i kraft, får de behålla dessa. Efter att förordningen trätt i kraft kan medlemsstaterna utfärda bestämmelser för främjande av djurens välbefinnande som är striktare än förordningen när det gäller inhysningsförhållanden, berikande åtgärder, stympling och avel. Medlemsstaterna får dock inte inom sina territorier begränsa utsläppandet på marknaden av djur som hållits i andra medlemsstater i enlighet med förordningen.

3.7 Befogenhet som delegeras till kommissionen

Förslaget innehåller flera befogenheter med stöd av vilka kommissionen kan anta delegerade förordningar och genomförandeakter. Kommissionen kan genom en delegerad förordning utfärda närmare bestämmelser om avelsmålen för hundar och katter samt om de frågor som ska behandlas i samband med ett rådgivande veterinärbesök. Dessutom kan kommissionen genom en delegerad förordning uppdatera de i förordningens bilagor nämnda kraven på hållande och skötsel av djur, medlemsstaternas rapporteringsskyldigheter och kraven på mikrochippen.

Kommissionen kan anta genomförandeakter om djurskötarnas utbildning och kompetens, om innehållet i det nationella registret över katter och hundar och om registrets funktioner, om kommissionens elektroniska system för att förbättra spårbarheten, om hur medlemsstaternas rapporteringsskyldighet ska vara utformad och om förfarandet för att fastställa att djur som importeras från tredjeländer hålls på ett sätt som motsvarar kraven i förordningen.

3.8 Ikraftträdande och övergångsperioder

Förordningen innehåller flera övergångsperioder som anges ovan under varje rubrik. I övrigt ska förordningens bestämmelser börja tillämpas två år efter att förordningen trätt i kraft.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

4.1 Rättslig grund

Förslagets rättsliga grund är artiklarna 43.2 (den gemensamma jordbrukspolitiken) och 114 (den inre marknaden) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom förslaget rör avel, hållande och handel med levande djur som omfattas av bilaga I till fördraget och eftersom dess mål är att säkerställa en väl fungerande inre marknad för vilken det saknas gemensamma krav för djurs välbefinnande. Förslaget syftar till att undvika snedvridningar och hinder för handeln med hundar och katter på grund av olika nationella regler om djurs välbefinnande, samtidigt som en hög nivå för djurs välbefinnande och en hög konsumentskyddsnivå säkerställs.

Förslaget behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillsammans med Europaparlamentet. Rådet fattar beslutet i frågan med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att förslagets rättsliga grund är ändamålsenlig.

4.2 Subsidiaritetsprincipen

Syftet med förslaget är att reglera handeln med hundar och katter på den inre marknaden, inklusive importen från tredjeländer, för att säkerställa en rationell utveckling av sektorn samt undvika handelshinder och bekämpa olaglig handel med katter och hundar samtidigt som en hög nivå för djurs välbefinnande säkerställs. Enligt kommissionen kan dessa mål inte uppnås genom åtgärder från medlemsstaternas sida, utan måste hanteras av unionen. Åtgärder endast från medlemsstaternas sida skulle riskera att orsaka ytterligare fragmentering av den inre marknaden. Sådana skillnader i nivån för djurs välbefinnande kommer sannolikt att kvarstå och öka som svar på medborgarnas krav, vilket leder till en uppdelning av den inre marknaden för katter och hundar. Till exempel är förbudet mot smärtsamma metoder, såsom öron- och svanskupering, i vissa medlemsstater men inte i andra till nackdel för handeln över gränserna och kan leda till att det lönar sig för uppfödaren att flytta sin verksamhet till en medlemsstat där inget sådant förbud gäller.

Spårbarhet för hundar och katter är avgörande för att bekämpa olaglig handel med dessa djur. Det är för närvarande svårt att säkerställa spårbarhet för hundar och katter som levereras på unionsmarknaden. Eftersom handel med hundar och katter kan ske över gränserna inom unionen och befintliga nationella databaser inte är driftskompatibla, kan initiativ som tas på nationell nivå av enskilda medlemsstater inte åtgärda de befintliga bristerna och åtgärder på unionsnivå är nödvändiga. För att spårbarhetsbestämmelserna ska vara effektiva bör de tillämpas på alla katter och hundar som levereras i unionen.

Statsrådet anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

4.3 Proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är de föreslagna bestämmelserna nödvändiga för att skydda den inre marknadens funktion och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.

För att säkerställa proportionaliteten föreslås att bestämmelserna om hållande och avel av djur inte gäller mycket små aktörer. Uppfödare med färre än ett visst antal kullar per år omfattas inte av reglerna om hur hundar och katter ska avlas och hållas och behöver endast identifieringsmärka och registrera hundarna eller katterna innan de släpps ut på marknaden i

unionen. Samma tillvägagångssätt tillämpas för djurhem och djuraffärer som håller ett litet antal hundar eller katter. För att säkerställa proportionaliteten i bestämmelserna behöver djurhem inte uppfylla de detaljerade kraven för hållande av djur, eftersom djurhem i allmänhet inte drivs i vinstsyfte.

För att förordningens mål ska uppnås, och särskilt för att olaglig handel ska kunna bekämpas, är det nödvändigt att fysiska och juridiska personer som erbjuder hundar och katter i unionen säkerställer att djuren är märkta med mikrochipp och registrerade. Enligt kommissionen är kravet proportionerligt med tanke på att det har liten inverkan på fysiska personer som levererar hundar eller katter på unionsmarknaden. Förslaget innebär inte någon motsvarande skyldighet för fysiska personer som levererar hundar eller katter på unionsmarknaden på annat sätt än via onlinetjänster.

Förslaget gör det möjligt för medlemsstaterna att upprätthålla eller anta striktare nationella regler om inhysningsförhållanden, stympling, berikning, urval av avelsdjur och avelsprogram så länge de inte förbjuder eller hindrar utsläppande på marknaden inom deras territorium av hundar och katter som hålls i en annan medlemsstat på grund av att de berörda hundarna och katterna inte har hållits i enlighet med dessa striktare nationella regler.

Statsrådet anser att kommissionens förslag är förenligt med proportionalitetsprincipen.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Konsekvenser för förvaltningen

Enligt kommissionens bedömning av förslagets konsekvenser kommer myndigheterna att få en del nya administrativa uppgifter på grund av det föreslagna godkännandet av uppfödare. Denna administrativa börda består också i att se till att djurhållarna har tillgång till lämplig och av myndigheten godkänd utbildning (artikel 18). Även de föreslagna rapporteringsskyldigheterna ökar den administrativa bördan en aning. I artikel 20 föreslås skyldighet att rapportera antalet uppfödare som godkänts per år och antalet hundar och katter som identifieringsmärkts per år. Enligt artikel 26 ska medlemsstaterna också tillhandahålla kommissionen den information som krävs för att utarbeta den övervakningsrapport som ska offentliggöras vart femte år.

I Finland är identifieringsmärkning och registrering av hundar redan obligatorisk, och det finns ett nationellt hundregister. Ett beslut har fattats om att upprätta ett kattregister, men upprättandet har blivit fördröjt. Förslaget kräver att ett kattregister upprättas och att hund- och kattregistren ändras så att det blir möjligt att utbyta information med registren i de övriga medlemsstaterna. Detta medför en administrativ börda och kostnader. Å andra sidan förbättras djurens spårbarhet då det krävs identifieringsmärkning och registrering av hundar och katter i ett nationellt register samt möjlighet till utbyte av uppgifter mellan de nationella registren. Detta underlättar myndigheternas arbete med att spåra ursprunget för djur som bjuds ut till försäljning eller till överlåtelse på annat sätt samt med att övervaka aveln och anläggningarna. Bättre spårbarhet förhindrar olaglig verksamhet både i handeln med djur och i avelsverksamheten. Ur förvaltningens perspektiv är inte bara aspekter som gäller djurens välbefinnande betydelsefulla utan även det att riskerna för djursjukdomar minskar, om den olagliga verksamheten kan minskas.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Det har inte ännu gjorts någon detaljerad bedömning av vilka resursbehov förslaget medför för den nationella budgeten. Kostnader kommer att uppstå bland annat för upprättandet av

kattregistret. Kostnaderna för de ändringar som förslaget kräver täcks inom ramen för anslagen och antalet årsverken i planerna för de offentliga finanserna och statsbudgetarna. Vid behov fastställs nationellt riktlinjer för eventuella tilläggsresurser på normalt sätt i de beslutsprocesser som gäller planerna för de offentliga finanserna och statsbudgeten.

5.3 Konsekvenser för aktörerna

Enligt kommissionens bedömning kommer kraven på hållande av hundar och katter knappast att medföra några merkostnader för uppfödare som agerar ansvarsfullt, eftersom dessa redan nu håller sina djur under förhållanden som motsvarar eller är bättre än förslaget. Genom tillräckliga övergångsperioder säkerställs att uppfödarna har tid att anpassa sig till de nya kraven. Att identifieringsmärka och registrera hundar är redan nu obligatoriska i de flesta medlemsstaterna, vilket innebär att kravet i dessa stater inte medför några merkostnader. För katter är identifieringsmärkning och registrering obligatoriskt i sju medlemsstater.

Förslagets konsekvenser för finländska aktörer kan bedömas endast på en allmän nivå. Det finns till exempel inga uppgifter om hur många uppfödare det finns i Finland som har en sådan verksamhet som förordningen skulle börja tillämpas på. Det kan antas att största delen av de cirka 200 djurhemmen i Finland kommer att omfattas av förordningens tillämpningsområde. Det är förbjudet att sälja hundar och katter i djuraffärer i Finland.

Det föreslagna godkännandet av uppfödare och den inspektion som krävs av myndigheten medför vissa kostnader och en administrativ börda för de uppfödare som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Å andra sidan kan myndighetens godkännande skilja ansvarsfulla uppfödare från sådana uppfödare som inte iakttar lagstiftningen eller god praxis i sin verksamhet. Också de föreslagna rådgivande veterinärbesöken medför kostnader för aktörerna. Man skulle kunna minska kostnaderna genom att utföra de regelbundna besöken till exempel i samband med valpbesiktningen. Syftet med rådgivningsbesöken är att förhindra problem med djurens välbefinnande, vilket kan anses medföra tydliga fördelar även för aktörerna. I Finland får även en annan behörig person än en veterinär avliva en katt eller hund genom att skjuta djuret i huvudet. Att avliva små valpar med ett hårt slag mot huvudet är också tillåtet. Det föreslagna kravet på att en hund eller en katt får avlivas endast av en veterinär medför merkostnader för åtminstone en del av aktörerna. Kravet kan också leda till att djurens välbefinnande försämras, om avlivningen av ett sjukt djur fördröjs eller om det inte alls avlivas.

I Finland är det obligatoriskt att identifieringsmärka och registrera endast hundar. Enligt förslaget ska det vara obligatoriskt även för katter. Endast en veterinär eller en person som står under dennes tillsyn ska få märka katter och hundar med mikrochipp och registrera dem. I Finland får mikrochipp implanteras av såväl veterinärer som andra behöriga personer som har behörig kompetens för åtgärden. Registreringen av hundar görs av innehavarna själva. Det föreslagna förfarandet ökar djurhållarnas kostnader för implanteringen av mikrochipp och för registreringen. Dessutom binder det en del av veterinärernas resurser, vilket leder till minskade resurser för vården av djur.

Enligt förslaget ska de onlineplattformar som publicerar annonser om överlåtelse av djur göra det möjligt att i det nationella registret kontrollera registreringen av djur som bjud ut till överlåtelse på sin webbplats. Liknande arrangemang finns redan i vissa medlemsstater och kravet förväntas inte medföra orimliga kostnader.

Förslaget om att harmonisera kraven på djurhållning, avel och spårbarhet förbättrar de ansvariga uppfödarnas verksamhetsmöjligheter på den inre marknaden i förhållande till uppfödare som i sin verksamhet inte iakttar förfaranden som främjar djurens välbefinnande. Att för djur som

avlats i tredjeländer och som införs på den inre marknaden ställa krav som är likvärdiga med kraven i förordningen säkerställer att de striktare bestämmelserna om uppfödning av djur inte leder till att produktionen flyttas till tredjeländer.

5.4 Konsekvenser för lagstiftningen

Eftersom det är fråga om en förordning är den som sådan tillämplig lagstiftning. Förslaget medför dock ändringar i den nationella lagstiftningen. Förslaget kräver ändringar i lagen om djurvelfärd (693/2023). Det blir antagligen nödvändigt att upphäva förbudet mot införsel enligt 39 § i lagen. Enligt denna paragraf får inte valpar och kattungar som är yngre än sex månader föras in i landet, om syftet är att sälja eller annars överlåta dem. Förslaget kräver också andra mer tekniska ändringar på lag- och förordningsnivå. Närmare bestämmelser om kraven på hållande, skötsel, uppfödning och avel av hundar och katter finns i de statsrådsförordningar som utfärdas med stöd av lagen om djurvelfärd och som är under revidering. Bestämmelser om identifieringsmärkning och registrering av katter, om upprättande av ett kattregister och om hund- och kattregistrets egenskaper kan utfärdas genom förordningar av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

6 Ålands behörighet

Enligt 18 § 17 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om djurs välbefinnande. För djurens spårbarhet har dock riket lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 31 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om smittsamma djursjukdomar. Djurens spårbarhet anses vara en del av förebyggandet av spridning av smittsamma djursjukdomar.

7 Behandling av förslaget i Europeiska unionens organ och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Förordningsförslaget behandlas i rådet (jordbruk och fiske) och i organ som lyder under rådet och som behandlar djurfrågor och veterinärmedicinska frågor.

Behandlingen av förslaget i rådets arbetsgrupp inleddes den 18 januari 2024. Under sitt ordförandeskap strävar Belgien efter att rådet antar en allmän riktlinje.

Det finns ännu ingen information om tidsplanen för behandlingen i Europaparlamentet och om vem som ska vara föredragande för betänkandet.

I detta skede finns det inga uppgifter om de övriga medlemsstaternas ställningstaganden.

8 Nationell behandling av förslaget

En U-skrivelse har utarbetats vid jord- och skogsbruksministeriet. Under beredningen av U-skrivelsen har Ålands landskapsregering hörts. Den 11 januari 2024 har Ålands landskapsregering gett ett utlåtande om förslaget till förordning (ÅLR 2023/9575). Den 12 januari 2024 presenterades kommissionens förslag i undersektionen för veterinärfrågor, som är underställd sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18). Den 16 januari 2024 lades förslaget fram för sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18).

Utkastet till U-skrivelse behandlades i sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18) i ett skriftligt förfarande 23–24 januari 2024).

9 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att förslaget är ett viktigt och nödvändigt steg för att förbättra hundars och katters välbefinnande. Det är glädjande att förslaget ska tillämpas på både hundar och katter. Statsrådet anser att verksamheten i valpfabrikerna och den tillhörande omfattande gränsöverskridande handeln med valpar är förknippade med betydande risker för djurens hälsa och välbefinnande, men också för människors hälsa och för konsumentskyddet. Motsvarande risker är i viss mån förknippad även med handeln med och förmedlingen av s.k. rescuedjur från djurhem. Enligt statsrådet är problemen med den kommersiella aveln och försäljningen av hundar och katter gemensamma för alla EU-länder och därför krävs det lagstiftning på gemenskapsnivå för att effektivt kunna ta itu med dem.

Statsrådet anser att förslaget till förordning är ett bra svar på de problem som har förts fram: med hjälp av förordningen kan man reglera inhysningsförhållandena för och skötseln av hundar och katter samt handeln på internet och förbättra spårbarheten för hundar och katter. Enligt förslaget ska även avel av hundar och katter som släpps ut på den inre marknaden från tredjeländer uppfylla minimikrav som motsvarar kraven i förordningen, vilket är mycket välkommet. Statsrådet anser också det vara viktigt att förordningen entydigt förbjuder smärtsamma åtgärder, såsom öron- och svanskupering och borttagande av naglar och tår, av andra än veterinärmedicinska skäl.

Statsrådet anser det vara viktigt att förordningen ingriper i avel som orsakar men för hundars och katters välbefinnande. Man måste ta itu med problemen i anknytning till avel i hela unionen för att avelsverksamheten ska bli sund och utvecklas i en riktning som främjar djurens välbefinnande. Man bör dock fästa uppmärksamhet vid att bestämmelserna blir tillräckligt tydliga och entydiga för att säkerställa att de har effekt. Enligt statsrådets uppfattning bör förordningens allmänna bestämmelser också kompletteras med närmare bestämmelser, som kunde utfärdas genom en delegerad förordning.

Statsrådet förhåller sig öppet till förslaget att uppfödarnas verksamhet ska kräva en inspektion på plats och godkännande av en myndighet. I praktiken innebär detta att verksamheten blir tillståndspliktig, vilket medför en administrativ börda och kostnader för både uppfödaren och myndigheterna. Tillståndsplikten kan dock förebygga de allvarliga problem som observerats i avelsverksamheten. Enligt förslaget ska kravet på tillstånd tillämpas på uppfödare som håller minst fyra tikar för avel och som producerar minst tre kullar per kalenderår.

Enligt förslaget ska uppfödare, djuraffärer och djurhem se till att en veterinär besöker anläggningarna årligen för rådgivning. Statsrådet anser att förslaget i princip kan understödjas, eftersom man genom rådgivningsbesöken kan förebygga problem med djurens välbefinnande och på så sätt eventuellt också minska det arbete som krävs av tillsynsmyndigheternas i samband med ingripande i missförhållanden. Rådgivningsbesöken får dock inte medföra en oskälig kostnad och administrativ börda för aktörerna. Statsrådet understöder också kravet på att aktörerna ska se till att djuren sköts av ett tillräckligt antal kompetenta personer. Kompetensen hos personer som arbetar med djur är av stor betydelse när det gäller att säkerställa djurens välbefinnande.

Enligt förslaget ska hundar och katter få avlivas endast av en veterinär. Statsrådet anser att förslaget bör ändras så att även en annan behörig person får avliva djuren. I synnerhet i avlägsna trakter är det viktigt att djur vid behov kan avlivas av någon annan än en veterinär, för att djurens välbefinnande inte ska äventyras. Det bör observeras att ökade kostnader för avlivning kan leda till att avlivningen av ett sjukt djur skjuts upp eller inte alls utförs. Statsrådet förhåller sig

avvaktande även till förslaget om att ett djur som inte längre används för avel ska få avlivas endast av veterinärmedicinska skäl.

Statsrådet understöder förslaget om identifieringsmärkning och registrering av katter och hundar som bjuds ut till överlåtelse på den inre marknaden. Att detta ska gälla inte bara hundar utan även katter är särskilt välkommet. Enligt statsrådet bör det dock tillåtas att även en annan person än en veterinär eller en person som står under en veterinärs tillsyn får identifieringsmärka och registrera djur. Den som gör en identifieringsmärkning bör dock ha tillräckligt kunnande för åtgärden. Förslaget höjer avsevärt djurägarnas kostnader för åtgärderna jämfört med nuläget. Dessutom binder det oskäligt arbetstid för veterinärer och för djurhållare som står under en veterinärs tillsyn. Det råder redan nu brist på veterinärer och djurhållare. De övriga bestämmelserna som föreslås för att förbättra spårbarheten för katter och hundar är enligt statsrådets uppfattning värda att understöda.

Statsrådet anser det vara viktigt att medlemsstaterna får behålla gällande bestämmelser som är striktare än förordningen och att de även efter att förordningen trätt i kraft får godkänna nya striktare nationella bestämmelser för att trygga djurens välbefinnande.

Förslaget innehåller delegering av genomförande- och lagstiftningsbefogenhet till kommissionen. Enligt statsrådet verkar den föreslagna delegeringen av befogenhet vara ändamålsenlig.